

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย

● สุชาดา แขวงเมือง

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล

ในจังหวัดหนองคาย

The Operation of the Child Development Centers under Tambon Municipalities in Nongkhai Province

สุชาดา แสงเมือง¹

ดร. จำเนียร พลหาญ²

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลตำบล นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และประธานกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 144 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบสอบถามปลายเปิด มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way-ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') โดยกำหนดนัยสำคัญของการทดสอบที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

2. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคายตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของเทศบาลแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคายในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งเสริมงบประมาณให้เพียงพอ ผู้บริหารให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากรควรพัฒนาบุคลากรให้มีความตื่นตัวอยู่เสมอ สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ศึกษาต่อ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องสะอาด อาคารมีความมั่นคงแข็งแรง มีพื้นที่ใช้สอยในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม มีเครื่องเล่นสนามเพียงพอ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรควรใช้หลักสูตรเดียวกัน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร บรรจุเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่ง่ายและเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วนควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนงบประมาณ จัดตั้งชมรมผู้ปกครอง ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทุกระดับ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำสำคัญ : การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

This research had the objectives to study and to compare the operation of the child development centers under Tambon municipalities in Nongkhai province and to study recommendations on development of the child development centers operation under Tambon municipalities in Nongkhai province. The sample comprised mayors, chairpersons of Tambon municipality councils, educational technocrats, heads of the child development centers, and chairpersons of the child development center committees, 144 persons altogether. The sample size was determined according to Krejcie and Morgan table. The instrument used was a rating scale questionnaire with an open-ended questionnaire. The total reliability of the questionnaire was .90. The statistics employed included percentage, mean, standard deviation, t-test (independent samples), one-way analysis of variance (one-way ANOVA), and paired comparison according to Scheffe's method. The statistical significance was set at .05.

The results are as follows:

1. The operation of the child development centers under Tambon municipalities in Nongkhai province, on the whole and by aspects, was at the high level. Ranked from high to low according to

the value of the mean, the aspects are in the following order: the aspect of child development center management; the aspect of building, ground, environment and safety; the aspect of personnel; the aspect of academic and curricular activities; the aspect of promotion of early childhood development network; and the aspect of participation and support from all parties in the community.

2. The comparison of the operation of the child development centers under Tambon municipalities in Nongkhai province, classified by sex, age, educational level, position of the respondent, and the size of the municipality reveals that there was no difference.

3. Recommendations on the development of the child development centers operation under Tambon municipalities in Nongkhai Province in each aspect are as follows: in the aspect of child development center management, there should be a clear-cut policy and operation plan and they are in congruence; budget should be adequately allocated; the administrator should give a high priority to the development of the child development center; in the aspect of personnel, the personnel should be developed so they are always active, their morale is created, and they are supported to go further in their education; in the aspect of building, ground, environment and safety, the child development center must be clean, the buildings must be durable, the space is adequate and suitable for activities, and there are enough playground equipment; in the aspect of academic and curricular activities, the centers should use the same curriculum and the community should take part in constructing the curriculum, the local wisdom should be in the content, the curriculum is simple and relevant to the children's locality; in the aspect of participation and support from all parties in the community, the operation of the child development center should be publicized and the community should take part in learning and teaching, the community should provide financial support for the center, and a parents' club should be set up; in the aspect of promotion of early childhood development network, there should be exchanges of ideas among the child development centers, creating a network is promoted in all levels, and a coordinating committee of the network is appointed.

Keyword : The operation of the child development centers

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพประชากรของชาติเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง เพราะคุณภาพของคนในชาติย่อมหมายถึงกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ และจะต้องเริ่มกระทำตั้งแต่วัยแรกเริ่มของชีวิตคือ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งอายุประมาณ 6 ปี ซึ่งถือว่าเป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ประสบการณ์ที่เด็กได้รับในช่วงแรกของชีวิตมีอิทธิพลมากต่อการ

เสริมสร้างฐานความพร้อมสำหรับการพัฒนาในขั้นต่อไป หรืออาจจะขัดขวางการพัฒนาของเด็ก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของประสบการณ์ที่เด็กจะได้รับ และเนื่องจากเด็กในวัยนี้อีกเช่นกันที่สามารถเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและแม่นยำ เพราะสมองของเด็กในช่วงตั้งแต่ปฏิสนธิเป็นอวัยวะหนึ่งซึ่งเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ภายใน 4 ปีแรก เด็กจะมีพัฒนาการทางสมองจนเกือบถึงร้อยละ 60 เมื่อสมองเป็นอวัยวะที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็วมาก จึงต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างซึ่งไม่เพียงแต่อาหารที่จะเป็นพลังงาน เป็นโครงสร้างเท่านั้น หากแต่ยังต้องอาศัยปัจจัยที่สร้างประสบการณ์จากประสาทสัมผัสต่างๆ ได้แก่ สิ่งที่ได้ยิน ได้ชิม ได้ดมกลิ่น สัมผัสด้วยร่างกาย และความรู้สึกที่จะไปกระตุ้นควบคุมทิศทางการเจริญเติบโต และการทำงานของระบบประสาท และมีความหมายต่ออนาคตของประเทศชาติเป็นอย่างมาก บุคคลในประเทศจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพหรือไม่ขึ้นอยู่กับพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู การให้การศึกษาตลอดจนแนะนำแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสมตั้งแต่เด็ก ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมให้เจริญงอกงามในด้านการคิดมากกว่าการจำ ให้มีความพร้อมในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เพื่อที่จะเข้าศึกษาและรับรู้ด้านวิชาการในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งเด็กในวัยนี้เป็นวัยพื้นฐานของการเป็นผู้ใหญ่ หากได้รับการปลูกฝังด้วยการอบรมเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมก็ย่อมจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ และทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้ (กรมการพัฒนาชุมชน. 2541 : 5)

จากความสำคัญของการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิด- 6 ปี ดังกล่าว จึงนำไปสู่การจัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบต่างๆ ตั้งแต่การให้ความรู้แก่หญิงมีครรภ์ พ่อแม่ในเรื่องการดูแลสุขภาพอนามัย โภชนาการ การอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตลอดจนการจัดศูนย์เด็กประเภทต่างๆ ปัจจุบันมีหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนร่วมรับภาระในการจัดบริการให้กับเด็กในวัยนี้ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการให้บริการต่างกันไปตามภารกิจหลักของหน่วยงาน กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นเน้นการให้ความรู้แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ผู้ดูแลเด็กในการเลี้ยงดูเด็ก และการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น (เยาวพา เดชะคุปต์. 2549 : 48)

การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในปัจจุบันขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังมีปัญหาหลายด้านเช่น ผู้บริหารท้องถิ่นไม่ให้ความสำคัญในการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่าที่ควร งบประมาณไม่เพียงพอ รวมทั้งยังขาดคุณภาพในการการเรียนรู้ของเด็ก จิตวิทยาและพัฒนาการของเด็ก ให้เด็กเรียนโดยท่องจำอย่างเดียว ไม่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดตั้งแต่เล็กๆ และปัญหาผู้ดูแลเด็กไม่ได้จบการศึกษา สาขาปฐมวัยโดยตรงทำให้ขาดความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก หลักสูตรการเรียนการสอนไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกันรวมทั้งปัญหาอาคารสถานที่ไม่มีความเหมาะสม (เยาวพา เดชะคุปต์. 2549 : 31-32)

ดังนั้น เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีคุณภาพ เหมาะสมตามวัย และได้มาตรฐาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานซึ่งมีภารกิจหน้าที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาเด็กตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญและกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์การบริหารส่วนตำบล เทศบาล หรือเมืองพัทยาที่ดี ล้วนแต่มีบทบาทที่สำคัญในการบริหารจัดการเกี่ยวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น ปัจจุบันองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดตั้งและดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมทั้งรับถ่ายโอน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเดิมอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของส่วนราชการต่างๆ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกๆ ด้าน เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้สามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาเด็กได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสม และจะเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยแบ่งมาตรฐานการดำเนินงานออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมีส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย (กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2553 : 2)

จากความเป็นมาดังที่กล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย ว่ามีการดำเนินงานตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดหรือไม่ อย่างไร เพื่อนำผลของการวิจัยมาพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้ตามมาตรฐานต่อไป

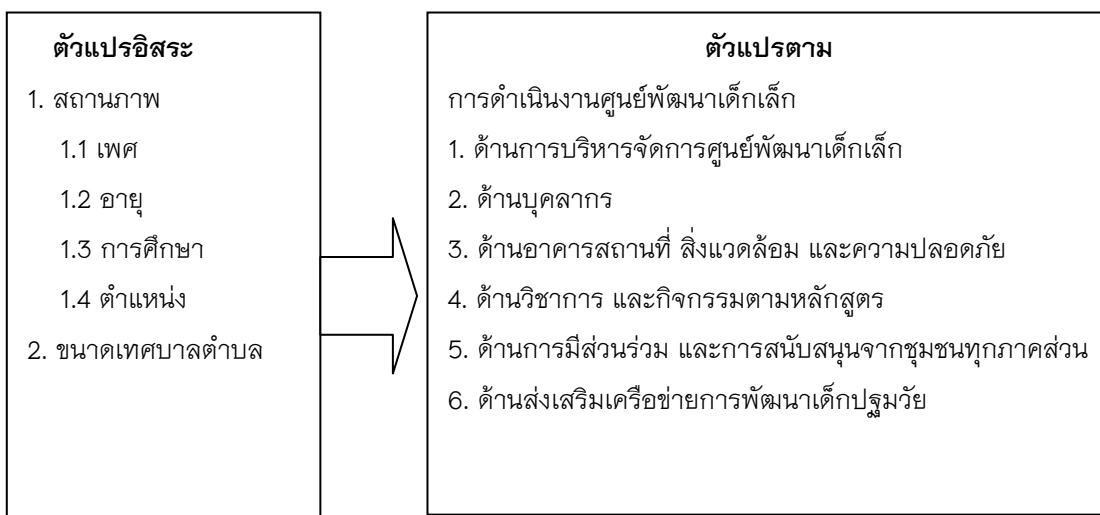
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย จำแนกตามสภาพและขนาดของเทศบาล
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย

สมมุติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีสภาพและปฏิบัติงานในเทศบาลที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลตำบล นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย จำนวน 30 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 162 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นายกเทศมนตรี ประธานสภาเทศบาลตำบล นักวิชาการศึกษา หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และประธานคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย จำนวน 28 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 144 คน ได้มาจากการใช้เทศบาลเป็นหน่วยสุ่ม (Sampling Unit) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและขนาดของเทศบาลตำบล ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย ทั้ง 6 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย 4) ด้านวิชาการ และกิจกรรมตามหลักสูตร 5) ด้านการมี

ส่วนร่วม และการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน และ 6) ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) จำนวน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เสนอต่อท้องถิ่นจังหวัดหนองคาย เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บข้อมูลในเทศบาลตำบลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง นำหนังสือแนะนำตัวจากท้องถิ่นจังหวัดหนองคายส่งถึงนายกเทศมนตรีตำบลทุกแห่งที่มีประชากรตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์แจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งการนัดหมายวัน เวลา และสถานที่ขอรับแบบสอบถามคืน การเก็บแบบสอบถามคืนผู้วิจัยประสานงานโดยตรงกับเทศบาลตำบลที่มีกลุ่มตัวอย่าง และขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 144 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและขนาดของเทศบาลตำบล ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) นำมาวิเคราะห์ โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ และนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 6 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามลำดับ คะแนนที่ได้นำมาวิเคราะห์รายข้อโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย 5 ระดับ
3. เปรียบเทียบผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที (t-test) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างตั้งแต่ 3 กลุ่มขึ้นไปใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) หรือทดสอบเอฟ (F-test) และเมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe') โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตารางและการเขียนพรรณนา

4. แบบสอบถามตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย นำมาวิเคราะห์โดยนับความถี่

ผลการวิจัย

การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคายโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน สรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคายทั้ง 6 ด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า การดำเนินงานสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยตามลำดับคือ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน

2. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย ตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่ง และขนาดของเทศบาลแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย ในแต่ละด้านดังนี้ ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนในการปฏิบัติงาน สนับสนุนให้ศึกษาต่อ ด้านอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะต้องสะอาด อาคารมีความมั่นคงแข็งแรง มีพื้นที่ใช้สอยในการทำกิจกรรมอย่างเหมาะสม มีเครื่องเล่นสนามเพียงพอ ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตรควรใช้หลักสูตรเดียวกันและให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร บรรจุเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ในหลักสูตร เป็นหลักสูตรที่ง่ายและเกี่ยวข้องกับท้องถิ่นของเด็ก ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วนควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน สนับสนุนงบประมาณ จัดตั้งชมรมผู้ปกครอง ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยควรมีการแลกเปลี่ยนข้อเสนอแนะระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายทุกระดับ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายประสานงานระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การอภิปรายผล

จากการศึกษาเรื่องการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดเทศบาลตำบลในจังหวัดหนองคาย ผู้วิจัยขออภิปรายดังนี้

1. ด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าอัตรากำลังผู้ดูแลเด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามสัดส่วนของครูต่อนักเรียนอย่างมีความเหมาะสมและพอเพียง มีการจัดทำแผนการดำเนินงานอย่างครอบคลุมตามภารกิจงานอย่างครบถ้วน การรับนักเรียนบรรจุเป้าหมายตามแผนการดำเนินงานของศูนย์

พัฒนาเด็กเล็ก การพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหุทัย อรุณศิริ (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษารูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสิงห์บุรี ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะครูปฐมวัยเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานบุคลิกภาพ สุขภาพ อารมณ์ดีมีปฏิสัมพันธ์คอยช่วยเหลืองานในชุมชน

2. ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ภายในอาคารมีแสงสว่างและมีอากาศถ่ายเทสะดวก เชื้อต่อการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน มีรั้วกั้นบริเวณภายนอกอาคารเรียนอย่างเป็นสัดส่วน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนา มิ่งเมือง (2549 : 47) ที่ได้ศึกษาการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 4 ด้านดังนี้ ด้านการบริการอาหารสะอาดและปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านส่งเสริมสุขภาพ และด้านสิ่งแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย

3. ด้านบุคลากร มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการอบรมและศึกษาดูงานของหัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย จัดให้มีทุนเพื่อการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นสำหรับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สายพิน จันท์สูง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีปัจจัยการตัดสินใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในระดับมากที่สุด ในด้านลักษณะของผู้ดูแลเด็ก

4. ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา ผู้ดูแลเด็กจัดทำแผนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุดมลักษณ์ คำลือ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาทฤษฎีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา พบว่ามีทฤษฎีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในระดับมาก

5. ด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วน มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกระดมทรัพยากรในการสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเพียงพอ ประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมทั้งการดูแลความปลอดภัยในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา เลิศวุฒิ (2545 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลวังผาง จังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดอยู่ในรูปของคณะกรรมการ

6. ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างชัดเจน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินการตามแผนปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามปฏิทินและแนวทางการปฏิบัติงานตามกำหนดไว้ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2553 : 53-58) มาตรฐานที่ 6 ด้านส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

7. การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคายที่มี เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งและขนาดของเทศบาลแตกต่างกัน ไม่แตกต่างกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบลเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย(กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น. 2553 : 2) และเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ที่กำหนดหลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดเทศบาลตำบล ในจังหวัดหนองคาย ในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจากชุมชนทุกภาคส่วนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้นเทศบาลจึงควรประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ชุมชนทราบ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนและสนับสนุนงบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลในจังหวัดอื่น เพื่อให้ได้ข้อมูลนำมาส่งเสริมการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลต่อไป
2. ควรมีการวิจัยการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเฉพาะกรณีเป็นรายศูนย์

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา เลิศวุฒิ. (2545). การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลวังผาง จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการส่งเสริมสุขภาพ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (อัตสำเนา).
- กรมพัฒนาชุมชน. (2541). การศึกษาเพื่อพัฒนาคนสำหรับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมการศาสนา.

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก**. กรุงเทพฯ : สำนักงานบริหารการศึกษาท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- ยุทธนา มิ่งเมือง. (2549). **การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลเมืองคูคต**. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. (อำนวยการ).
- เยาวพา เดชะคุปต์.(2549). **การจัดการศึกษาปฐมวัย**. กรุงเทพฯ : เอพิกราฟฟิกส์ ดีไซน์.
- สายพิน จันทรวง.(2551). **ปัจจัยการตัดสินใจของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ด**.วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (อำนวยการ).
- หุทัย อรุณศิริ.(2551). **รูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดสิงห์บุรี**, ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (อำนวยการ).
- อุดมลักษณ์ คำลือ.(2553). **ทรงสนะต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. (อำนวยการ).